

Innst. S. nr. 245

(1999-2000)

Innstilling frå finanskomiteen om statens eierskap i Kreditkassen

St.meld. nr. 38 (1999-2000)

Til Stortinget

1. STRUKTUR- OG EIGARSKAPSPOLITIKKEN KNYTTA TIL DEI STATLEGE EIGARDELANE I DEN NORSKE BANK OG KREDITKASSEN

Samandrag

I avsnitt 2 i meldingen redegjøres for struktur- og eierskapspolitikken som hittil har vært ført, knyttet til de statlige eierandelene i Den norske Bank (DnB) og Kreditkassen. Det redegjøres også for det utredningsmandat Finansdepartementet ga Statens Bankinvesteringsfond på bakgrunn av Stortingets behandling av Kredittmeldinga 1998, St.meld. nr. 11 (1999-2000), jf. Innst. S. nr. 44 (1999-2000).

Merknader frå komiteen

Komiteen tek utgreiinga til orientering.

2. OM ARBEIDET UTFØRT AV STATENS BANKINVESTERINGSFOND

Samandrag

I avsnitt 3 i meldingen redegjøres for arbeid utført av Statens Bankinvesteringsfond knyttet til mulige strukturelle løsninger for DnB og Kreditkassen.

Merknader frå komiteen

Komiteen tek utgreiinga til orientering.

3. VURDERINGA TIL DEPARTEMENTET

Samandrag

Den samlede politikken på finansmarkedsområdet består av flere elementer. Myndighetene har en rolle som konsesjonsgiver og trekker opp retningslinjene for konsesjonspolitikken. Ved konsesjonsbehandlingen

legges det stor vekt på hensynet til soliditet og konkurranse. Videre har staten eierinteresser i DnB og Kreditkassen, og disse interessene forvaltes etter de retningslinjer som til enhver tid er lagt for eierskapspolitikken. Staten legger også næringspolitiske rammer, bl.a. gjennom lovgivning som har betydning for næringen. Med utgangspunkt i de rammevilkår som politikken på disse områdene gir, er det institusjonenes ansvar å sikre en lønnsom, effektiv og konkurransedyktig drift.

Et hovedmål i strukturpolitikken på finansmarkedet er, slik den er omtalt tidligere i denne meldingen, at Norge har velfungerende og solide finansinstitusjoner, og at det er stor grad av konkurranse mellom dem. Det legges også vekt på at det skal være et godt tilbud av finansielle tjenester i alle regioner. Departementet mener at disse hensynene fortsatt må ligge til grunn for strukturpolitikken på dette området.

Den raske utviklingen som skjer i finansmarkedet, både i Norge og internasjonalt, stiller nye krav til finansinstitusjonene for fortsatt å kunne hevde seg i konkurransen. Den konsolideringen og restruktureringen som gjennom lengre tid har foregått i finansnæringen, må for en stor del ses på denne bakgrunnen. Departementet viser til at Bankinvesteringsfondet i sitt brev av 19. mai 2000 omtaler ulike drivkrefter som kan forklare denne utviklingen.

Som vist i tabell 3.2 i avsnitt 3 i meldingen, er de største norske finansinstitusjonene relativt små i nordisk sammenheng. De største nordiske institusjonene er imidlertid også små i europeisk sammenheng, og på bakgrunn av bl.a. den teknologiske utviklingen kan det føre til at europeiske banker etter hvert blir mer interessert i å gå inn i det nordiske markedet. Den konsolideringen som skjer i det nordiske finansmarkedet, kan derfor trolig også ses på som et ønske fra nordiske finansinstitusjoner om å styrke sin posisjon i tilfelle en slik situasjon oppstår.

Beriktiget avtrykk

Norden har hatt en utvikling som ligner på utviklingen ellers i Europa. Aktiviteten på tvers av landegrensene har imidlertid vært høyere enn generelt i andre deler av Europa, der bankkonsolidering har vært vesentlig mer orientert mot hjemlige enn mot utenlandske transaksjoner. Dette gjelder særlig hvis en tar i betraktning transaksjoner som involverer de største institusjonene i hvert land. Flere av de største danske, svenske og finske bankene har definert Norden som sitt hjemmemarked.

Som omtalt i avsnitt 2 i meldingen har det vært bred politisk enighet i Stortinget, senest ved behandlingen av Kredittmeldinga 1998, om å sikre et langsiktig norsk eierskap i sentrale finansinstitusjoner, for at hovedkontorfunksjoner skal forbli i Norge. Dette har bl.a. blitt begrunnet med at det er viktig å sikre nærhet mellom kundene og ledelses-, strategi- og utviklingsfunksjonene i bankene. Departementet viser til at også Konkurranserefleutvalget mente at eksistensen av et finansielt kunnskapsnettverk i Norge i betydelig grad er avhengig av at det ligger hovedkontorfunksjoner her, jf. NOU 2000:9. Ettersom norske finansinstitusjoner som nevnt er relativt små i internasjonal målestokk, må det legges til grunn at hovedkontoret ved en eventuell sammenslåing med en utenlandsk enhet, kan bli lagt til utlandet. Private investorer kan ikke pålegges å opprettholde eierskapet sitt i norske finansinstitusjoner, verken på kort eller langt sikt. Den eneste måten å sikre et stabilt norsk eierskap på er en statlig eierandel som gir kontroll med minst 1/3 av stemmene på en generalforsamling. Dette er bakgrunnen for den gjeldende retningslinjen i eierskapspolitikken om å ha en eierandel på minst 1/3 i DnB og Kreditkassen.

Departementet viser til de raske endringene som skjer i finansmarkedet, og til de kravene som stilles til omstillingsevne og kompetanseutvikling i finansinstitusjonene. Særlig synes det å være viktig å kunne følge med i den teknologiske utviklingen. Kompetanse og teknologi har stadig større betydning for institusjonenes produktmangfold, distribusjonsmuligheter, driftstilpasning og -potensial. Denne utviklingen er imidlertid ressurskrevende. Institusjoner som skal kunne dekke de tilknyttede økonomiske kostnadene, må ha et tilstrekkelig volum. Departementet har merket seg at Bankinvesteringsfondet i sitt brev av 19. mai 2000 peker på at dersom universalbankene, dvs. banker som har som mål å dekke alle typer finansielle tjenester for både foretak og privatpersoner, i de små europeiske markedene ikke evner å etablere en sterkere strategisk posisjon gjennom konsolidering, kan det føre til at disse institusjonene tvinges til å redusere sitt produktspekter og gå inn i en rolle som nisjeaktører. Alternativt mener fondet at bankene over tid vil kunne framstå som distribusjonskanaler for utenlandske produsenter av finansielle produkter og tjenester. Departementet antar bl.a. ut fra dette at det fortsatt vil være behov for restrukturering og konsolidering i det norske finansmarkedet.

Departementet legger til grunn at Stortingets ønske ved behandlingen av Kredittmeldinga 1998 om at staten må samle sine eierinteresser i en enhet, som må få mulighet til videreutvikling i Norge og Norden, må sees på bakgrunn av de forholdene som er omtalt ovenfor. Departementet konstaterer at det gjennom det arbeidet Bankinvesteringsfondet har gjennomført, ennå ikke har vist seg mulig å nå fram til forslag som ville gi grunnlag for en ny, sterk norsk finansiell løsning. Departementet har på dette grunnlag besluttet å avslutte oppdraget til Statens Bankinvesteringsfond.

Departementet mener at det er viktig fortsatt å ha et nasjonalt eierskap i sentrale norske finansinstitusjoner, og at det bare er staten som kan sikre et slikt eierskap. Departementet legger til grunn at det statlige eierskapet bør konsentreres i en nasjonal enhet, bygd rundt DnB. Departementet mener at staten kan selge sin eierpost i Kreditkassen som utgjør 34,6 pst. av aksjene i banken. I tråd med de retningslinjer som er lagt for utøvelsen av det statlige eierskapet i DnB og Kreditkassen, vil et slikt salg gjennomføres ut fra forretningsmessige kriterier. Departementet legger til grunn at det opprettholdes en statlig eierandel på minst 1/3 i DnB.

Departementet bekrefter at det ikke er aktuelt for Statens Bankinvesteringsfond å akseptere det budet som MeritaNordbanken la fram 20. september 1999 om kjøp av aksjene i Kreditkassen. Dette budet, som senere har blitt forlenget, var fremmet i strid med de gjeldende retningslinjer for eierskapspolitikken om at staten skal eie minst 1/3 både i DnB og Kreditkassen. Andre aktuelle kjøpere kan ha forholdt seg lojalt til at banken ikke har vært til salgs, og derfor ha avstått fra å fremme bud.

Et salg må organiseres på en forretningsmessig best mulig måte. Departementet vil gi Statens Bankinvesteringsfond, som forvalter av statens eierandeler i forretningsbankene, i oppdrag å gjennomføre salget. Det må skje på en måte og på et tidspunkt som best mulig ivaretar statens interesser som eier.

Merknader frå komiteen

Komiteen viser til handsaminga av Kredittmeldinga 1998 og Innst. S. nr. 44 (1999-2000) der ein samla komité slo fast at i høve til finansmarknadspolitikken skal Stortinget trekke opp generelle retningslinjer for strukturpolitikken og staten si rolle som eigar. Staten sine eigarinteresser må utøvast etter forretningsmessige kriterium ved at Statens Bankinvesteringsfond, som eige rettssubjekt skal ta vare på staten sine eigarrettar gjennom særskilt lovgjeving.

Skiljet mellom eigarinteressene og rolla som lovgjevar/konsesjonsgjevar er viktig, og er markert ved at eigarinteressene vert ivaretatt av Statens Bankinvesteringsfond etter klare retningslinjer, medan tilhøve knytt til mellom anna konkurranse i marknaden vert vurdert av Konkurransetilsynet.

Komiteen viser til Kredittmeldinga for 1998 der det vert slått fast at eit hovudmål for strukturpolitikken er å sikre at Noreg har velfungerande og solide finansinstitusjonar, og at det er høg grad av konkurranse mellom institusjonane. Denne målsettinga ligg fast.

Komiteen har merka seg at departementet har stadfesta at det ikkje er aktuelt for Statens Bankinvesteringsfond å akseptera det bodet som MeritaNordbanken la fram 20. september 1999.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemen frå Sosialistisk Venstreparti, viser til at Konkurranseflateutvalet har lagt fram sin rapport, NOU 2000:9 Konkurranseflater i finansnæringa. Fleirtalet meiner det er viktig å sjå på rammevilkåra til dei norske finansinstitusjonane på bakgrunn av denne rapporten og den internasjonale konkurransen i næringa. Fleirtalet viser vidare til merknader knytt til denne rapporten og den vidare oppfølginga av denne i Budsjettinnst. S. II.

Fleirtalet viser til Innst. S. nr. 3 (1999-2000) der eit fleirtal slutta seg til at retningslinene for konsesjonspolitikken skal vera kvalitative. Fleirtalet viste vidare til at det i konsesjonssaker skal leggjast stor vekt på omsyna til soliditet og tilstrekkeleg konkurranse.

Fleirtalet har merka seg at den raske utviklinga i finansmarknaden, både i Noreg og internasjonalt, stiller nye krav til finansinstitusjonane, og at konsolideringa og restruktureringa i finansnæringa i stor grad må sjåast mot denne bakgrunnen.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, har merka seg at departementet meiner det på bakgrunn av at norske finansinstitusjonar er relativt små i internasjonal målestokk, er sannsynleg at hovudkontoret ved ei eventuell samanslåing med ei utanlandsk eining, vil verte lagt til utlandet. For å sikra eit stabilt norsk eigarskap og hovudkontor i Noreg må difor staten eiga minst 1/3 av aksjane i ein slik finansinstitusjon.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet, Høgre og Sosialistisk Venstreparti, viser til Innst. S. nr. 4 (1999-2000) der fleirtalet gjekk inn for at staten må medverke til å skipa ei sterk norsk løysing på finansmarknaden, slik at den nasjonale eigarskapen ikkje vert svekkja.

Fleirtalet har merka seg at departementet har avslutta oppdraget til Statens Bankinvesteringsfond. Dette er grunngeve med at det arbeidet som var gjennomført pr. 19. mai 2000 enno ikkje var mogleg å få fram forslag som ville gje grunnlag for ei ny, sterk norsk finansiell løysing. Fleirtalet meiner målet om ei sterk norsk finansiell løysing ligg fast. Fleirtalet sluttar seg til at det statlege eigarskapet bør konsentrerast om den nasjonale eininga som alt er bygd rundt DnB gjennom fusjonen med Postbanken.

Med bakgrunn i målet om å oppretthalde statleg innverknad i ein finansinstitusjon bygd rundt DnB, sluttar

fleirtalet seg til at staten sine aksjar i Kreditkassen kan seljast. Fleirtalet har merka seg at departementet gjer framlegg om at Statens Bankinvesteringsfond vert gjeve i oppdrag å gjennomføre salet på ein forretningsmessig best mogleg måte, og sluttar seg til dette.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, vil peika på målsettinga for strukturpolitikken, at Noreg har velfungerande og solide finansinstitusjonar, og at det er høg grad av konkurranse mellom institusjonane. Det er og eit mål å sikre eit godt tilbod av finansielle tenester i heile landet. Fleirtalet legg vekt på at desse måla ligg fast. Fleirtalet legg stor vekt på at salet av statens aksjar i Kreditkassen ikkje skal føre til eit svekka tilbod av finanstenester.

Det er vidare eit viktig mål at norsk finansmiljø og norsk finansiell spisskompetanse vert teke vare på og utvikla vidare.

Komiteen sine medlemmer frå Kristeleg Folkeparti, Høgre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre har merka seg at tilbodet frå MeritaNordbanken er knytt til etablering av ei sterk nordisk finanseining. Organiseringa legg opptil at dei ulike bankane vil halda fram med sine gamle namn i dei ulike landa.

Komiteen sine medlemmer frå Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre har merka seg at departementet ikkje har drøfta kor vidt det er aktuelt at staten kan bytte aksjane i Kreditkassen mot ein mindre eigarpost i ei større finanseining. Desse medlemene meiner det er aktuelt å vurdere å bytte aksjane mot ein eigarpost i ein større finansinstitusjon.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti, meiner salet av aksjane må skje på eit forretningsmessig grunnlag. Det er grunn til å forvente at ein høgast mogleg pris talar for eit samla sal av aksjane til ein kjøpar, fordi ein slik kjøpar vil vera villig til å inkludera ein strategisk premie i prisen for banken. Det er difor ønskeleg om det vert arbeida for å finna ein slik kjøpar som er villig til å leggja fram eit bod på alle aksjane i Kreditkassen.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemen frå Sosialistisk Venstreparti, har merka seg at departementet ikkje har lagt fram noko forslag om tidsplan for salet av aksjane. Fleirtalet legg til grunn at salet må skje på eit forretningsmessig grunnlag. Fleirtalet vil understreke at det er bruk for ei rask avklaring, ikkje minst er det viktig for dei mange tilsette som har levd med uvisse om banken si framtid i lang tid. Fleirtalet forutsett difor at det vert lagt til rette for at eit sal vil skje utan unødvendig opphald.

Det er grunn til å forventa at aktuelle kjøparar kan identifiserast relativt raskt og fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen, ser difor ingen grunn til at prosessen med sal ikkje skal kunne vere gjennomført i løpet av sommaren og hausten. Også tilhøvet til den internasjonale kapitalmarknaden talar for at salet vert gjennomført raskt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er enige i at et salg av aksjene i Kreditkassen må organiseres på en forretningsmessig best mulig måte. Det er derfor etter disse medlemmers oppfatning riktig å gi Statens Bankinvesteringsfond, som også forvalter statens eierandeler i forretningsbankene, oppdraget med å gjennomføre salget. Statens Bankinvesteringsfond har god erfaring på dette området fra tidligere nedslag.

Disse medlemmer er opptatt av at Bankinvesteringsfondet finner løsninger som både tar hensyn til statens økonomiske interesser og behovet for en vel fungerende struktur i finansmarkedet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil innledningsvis påpeke at denne saken til det fulle har illustrert det uheldige i at staten har mange ulike roller som for eksempel lovgiver, konsesjonsmyndighet, forskriftsgiver og eier, som stadig oftere ser ut til å kollidere. Slik rolleblanding fra statens side er uheldig og bidrar til å svekke statens troverdighet både som eier, regulator og forvalter. Disse medlemmer mener at prosessen knyttet til en avklaring av fremtidig norsk bankstruktur har tatt unødvendig lang tid, noe som heller ikke har bidratt til å styrke norsk næringslivs interesser eller utenlandske investors syn på norske bedrifter. Det har alt for lenge hersket usikkerhet særlig med hensyn til Kreditkassens eiersituasjon og plass i den fremtidige bankstruktur. Slik usikkerhet tærer på enhver organisasjon, dens ansatte og dens kunder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener videre det er viktig at den videre prosessen avsluttes raskt, slik at den norske finansnærings og eiernes interesser ikke blir skadelidende. I denne sammenheng er det også viktig at det legges få, men svært klare premisser for salget av aksjene som igjen danner grunnlaget for en grundig, men effektiv gjennomføring. Siden det er grunn til å anta at det vil være relativt få aktuelle bydere på et samlet aksjekjøp, burde disse raskt kunne identifiseres og disse medlemmer ser derfor ingen grunn til at salgsprosessen ikke skal kunne være gjennomført i løpet av sommeren eller høsten. Forholdet til det internasjonale kapitalmarkedet tilsier også at salget gjennomføres raskt.

Disse medlemmer mener at salget av statens eierandeler i Kreditkassen må skje ut fra forretningsmessige kriterier, noe som betyr at pris vil være svært vesentlig. Etter disse medlemmers vurdering vil

høyest mulig pris tilsi et samlet salg av aksjene til én industriell kjøper fordi en slik kjøper vil være villig til å inkludere en strategisk premie i prisen for banken. Disse medlemmer vil derfor anbefale at det søkes å finne en slik kjøper som samtidig er villig til å legge frem et bud på alle aksjene i Kreditkassen.

Disse medlemmer mener at Statens Bankinvesteringsfond for lengst har utspilt sin rolle og vil derfor foreslå at fondet nedlegges og at salget av statens bankaksjer gjennomføres av private profesjonelle aktører. Selv om disse medlemmer på prinsipielt grunnlag ikke ser noen grunn til at staten skal eie eller drive bank, vil et eventuelt fortsatt eierskap kunne forvaltes for eksempel av Næringsdepartementet.

Disse medlemmer mener videre at bankinvesteringsfondets styreleder og direktør har opptrådt klanderverdig ved å ha verv i banknærings parallelt med å lede Statens Bankinvesteringsfond og dermed statens interesser. Det kan lett oppstå habilitetskonflikter, og ikke minst bidra til å svekke den nødvendige tillit som er nødvendig. Disse medlemmer er forbauset over at Regjeringen ikke tok noe initiativ til å rydde opp i dette.

Disse medlemmer ser ingen grunn til at staten skal opprettholde et direkte eierskap i DnB, da det ikke bør være en statlig oppgave å drive bankvirksomhet. Disse medlemmer registrerer at et hovedargument for å opprettholde statlig eierskap i DnB er å sikre nasjonalt eierskap, men disse medlemmer har ikke registrert hvordan man mener at slikt statlig eierskap skal utøves. Etter disse medlemmers oppfatning vil det eksempelvis være svært uheldig om slikt eierskap skal medføre betydelig kapitaltilførsel fra staten til DnB da dette åpenbart vil bidra til konkurransevridning blant de norske aktørene. Statlig eierskap i seg selv er ingen garanti for å skape en vellykket og konkurransedyktig finansinstitusjon.

Disse medlemmer vil derfor fremme forslag om at staten overfører sine eierandeler i DnB etter at Staten har solgt seg ned til en eierandel på N, til Folketrygd-fondet, men beholder en såkalt "gylden aksje" som sikrer veto ved eventuell endring av vedtekter.

Disse medlemmer viser til at statens engasjement i bankkrisen inkluderte en lovhjemmel for å slette private aksjonærer når aksjekapitalen ble ansett som tapt. Det vises til at denne prinsipielt tvilsomme lovhjemmel var omstridt. Den særlov som ble gitt for å kunne nullstille aksjonærene innebar at myndighetene midt under bankkrisen endret spillereglene, i egen favør og aksjonærenes ufavør. I tillegg ble denne lovhjemmel innført meget raskt for å få nullet ut aksjonærene i to av bankene like før årsskiftet 1991-1992, slik at de alminnelige aksjonærene ikke fikk fradrag for sine tap, slik skattereformen av 1992 la grunnlag for. Grunnlaget for nullstilling av de tidligere aksjonærene var reviderte regnskapsmessige statusoppgjør som også inkluderte teoretisk beregnede, ikke konstaterede tap. Dette innebar blant annet at nullstilling skjedde på grunnlag av kraftig nedskrevne eiendoms- og pante-

verdier, i en situasjon hvor Norge var i en generell økonomisk krise. Nedskrivningen av aksjekapitalen i de tre store forretningsbankene berørte omlag 170 000 aksjonærer. Disse medlemmer viser til Dokument nr. 8:10 (1996-1997) forslag fra stortingsrepresentantene Gundersen og Hagen om å oppnevne en uavhengig granskingskommisjon for å gjennomføre en granskning av alle forhold i forbindelse med den såkalte bankkrisen, med særlig vekt på å klarlegge og kartlegge myndighetenes mulige ansvar for denne, samt gjennomføre en vurdering av forholdet til de tidligere aksjonærer i de banker hvor aksjekapitalen ble nedskrevet til null, samt Innst. S. nr. 202 (1996-1997).

Staten står nå foran et vesentlig nedsalg av sine bankaksjer. Disse medlemmer viser til at staten gjennom sitt samlede engasjement trolig vil gå ut med en betydelig økonomisk gevinst. På denne bakgrunn vil det være riktig at også de tidligere aksjonærer får ta del i den verdistigning som har funnet sted når det gjelder bankaksjer. Disse medlemmer vil derfor foreslå at tidligere aksjonærer får en økonomisk kompensasjon fra staten og denne fastsettes ut fra en rimelighetsbetraktning. Den økonomiske kompensasjon beregnes separat for aksjonærene i Kreditkassen og DnB basert på en beregning av statens "gevinst" ved salget av Kreditkassen og DnB-aksjens børsverdi ved overføring til Folketrygdfondet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen nedlegge Statens Bankinvesteringsfond.
2. Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at salget av statens bankaksjer gjennomføres av private profesjonelle aktører.
3. Stortinget ber Regjeringen overføre statens eierandel på 1/3 i DnB til Folketrygdfondet, men slik at staten beholder en såkalt "gylden aksje" som sikrer veto ved eventuell endring av vedtekter.
4. Stortinget ber Regjeringen sørge for at tidligere private aksjonærer, som ble slettet i forbindelse med bankkrisen, får en økonomisk kompensasjon fra staten som beregnes separat for aksjonærene i Kreditkassen og DnB basert på en beregning av statens gevinst ved salg av Kreditkassen og DnB-aksjens børsverdi ved overføring til Folketrygdfondet."

Komiteens medlemmer fra Høyre er tilfreds med at det nå synes å være et bredt flertall som støtter avvikling av det statlige eierskap i Kreditkassen og som vil åpne for strukturløsninger der banken kan inngå i en nordisk enhet. Disse medlemmer understreker at en slik løsning basert på aksjonærenes ønske hele tiden har hatt Høyres støtte.

Disse medlemmer vil peke på at det kan velges ulike løsninger for å oppnå deltagelse i en større nordisk enhet. Det kan legges opp til salg av aksjene til høystbydende eller det kan velges en mer industriell

løsning der nåværende Kreditkassen-aksjonærer blir medeiere i den nordiske bankenheten.

Disse medlemmer legger til grunn at Staten som aksjonær velger løsning som både tar hensyn til statens økonomiske interesser og behovet for en vel fungerende struktur i finansmarkedet.

Disse medlemmer konstaterer at de gjenværende oppgaver for Statens Bankinvesteringsfond er begrenset til salg av aksjene i Kreditkassen og forvaltning av et antall aksjer i DnB. Disse medlemmer mener denne begrensede oppgave ikke forsvarer opprettholdelse av et fond med tilhørende styre og administrasjon. Disse medlemmer mener derfor Statens Bankinvesteringsfond kan nedlegges og oppgavene overføres Finansdepartementet eller det departement som eventuelt velges til å samordne statlige eierinteresser.

Disse medlemmer har det prinsipielle utgangspunkt at staten ikke skal ha eierinteresser i finansnæringen, og at statens aksjer i DnB derfor gradvis bør selges.

Disse medlemmer viser til at spørsmålet om kompensasjon/erstatning til tidligere private aksjonærer i de kriserammede bankene ble behandlet av Stortinget 6. mai 1999 på grunnlag av innstillingen fra den parlamentariske granskingskommisjonen om bankkrisen. Disse medlemmer tar derfor ikke opp forslag på nytt.

Komiteens medlem fra Senterpartiet og representanten Steinar Bastesen viser til at Senterpartiet har ønsket to sterke nasjonale bankmiljøer og mener at det er grunnlag for å beholde Kreditkassen som en selvstendig norsk bank. En slik løsning er den beste for å ivareta hensynet til hovedkontorfunksjoner, konkurranse, arbeidsplasser, god geografisk representasjon og den kompetanse som er bygget opp i banken, spesielt i forhold til maritime næringer. Disse medlemmer registrerer at det er flertall i Stortinget for å selge statens aksjer i Kreditkassen og tar dette til etterretning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti og representanten Steinar Bastesen konstaterer at for få år siden ønsket et flertall å ha tre store forretningsbankmiljøer i Norge. Det var sågar viktig å ha ett utenfor Oslo, som da var Fokus Bank i Trondheim. Så ble Fokus Bank privatisert og Fokus ble etter hvert kjøpt opp av Den danske Bank. Samtlige lån over 20 mill. kroner som skal innvilges av Fokus Bank, må godkjennes ved hovedkontoret i København.

Disse medlemmer konstaterer at det så for to år siden ble sagt fra et flertall at det var viktig med to store forretningsbankmiljøer i Norge, Kreditkassen og DnB. Når det da kommer et bud på Kreditkassen fra MeritaNordbanken settes ting i spill og stortingsflertallet snur igjen rundt. Langsiktighet har ikke vært en dyd

for stortingsflertallet når det gjelder holdningen til strukturen i finansnæringa.

Disse medlemmer vil gå imot salg av statens aksjer i Kreditkassen. Det er flere grunner til dette. For det første har statens bankaksjer, rent økonomisk betraktet, vært en god formuesplassering for staten. Ved salg av bankaksjer helt tilbake fra 1995 har staten allerede tapt flere milliarder kroner i forhold til dagens aksjekurser. Staten befinner seg ikke i noen likviditetskrise og et salg av statlige aksjer representerer ikke noen reell bedring av budsjettbalansen, bare en omplassering av formue. Den andre årsaken er at staten ved sin eierposisjon bedre kan sikre målet om flere vel-fungerende finansinstitusjoner i Norge med høy grad av konkurranse mellom institusjonene. Gjennom sin eierposisjon kan staten sikre at hovedkontorene forblir her i landet.

Disse medlemmer vil påpeke at finansnæringa ikke er en vanlig næring. Det er en næring som spiller en sentral nøkkelrolle for å utvikle øvrig næringsliv. Det viktige er ikke at finanskonsernene er store internasjonalt. Det viktigste er at vi har en finansnæring som kjenner norsk næringsliv og som kan betjene og finansiere norske bedrifter og personer. Stortingets oppgave er å streke opp overordnede retningslinjer. Innenfor retningslinjene står finansselskapene fritt til å velge de løsninger som er forretningsmessig mest riktig for det enkelte selskap. Disse retningslinjene må være holdbare over en viss tid. Dersom retningslinjene skal endres fordi en svensk bank legger inn et bud på statens bankaksjer kan det bringe politikken i vanry.

4. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

1. Stortinget ber Regjeringen nedlegge Statens Bankinvesteringsfond.
2. Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at salget av statens bankaksjer gjennomføres av private profesjonelle aktører.
3. Stortinget ber Regjeringen overføre statens eierandel på 1/3 i DnB til Folketrygdfondet, men slik at staten beholder en såkalt "gylden aksje" som sikrer veto ved eventuell endring av vedtekter.
4. Stortinget ber Regjeringen sørge for at tidligere private aksjonærer, som ble slettet i forbindelse med bankkrisen, får en økonomisk kompensasjon fra staten som beregnes separat for aksjonærene i Kreditkassen og DnB basert på en beregning av statens gevinst ved salg av Kreditkassen og DnB-aksjens børsverdi ved overføring til Folketrygdfondet.

5. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen har elles ingen merknader, viser til meldinga og råår Stortinget til å gjere slikt

vedtak:

St.meld. nr. 38 (1999-2000) - om statens eierskap i Kreditkassen - vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 9. juni 2000

Dag Terje Andersen
leiar

Valgerd Svarstad Haugland
ordførar

Siv Jensen
sekretær